

ת"פ 48115/12/15 - מדינת ישראל נגד מיכאל גרבי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 48115-12-15 מדינת ישראל נ' גרבי
לפני כבוד השופטת בכירה יעל פרדלסקי
המאשימה מדינת ישראל

נגד הנאשם מיכאל גרבי

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד צוריאל שגב

הנאשם בעצמו

[פרוטוקול הושמט]

הכרעת דין

בפתח הכרעת הדין אני מודיעה, כי החלטתי לזכות את הנאשם מחמת הספק מביצוע עבירה של פריצה לרכב בכוונה לגנוב, עבירה לפי סעיף 413 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), ומביצוע עבירה של גניבה מרכב, עבירה לפי סעיף 413ד(א) לחוק העונשין והחלטתי להרשיע את הנאשם בעבירות של הסגת גבול עבירה לפי סעיף 447(א)1 לחוק העונשין ובעבירה של החזקת נכס החשוד כגנוב, עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין.

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לנאשם ביצוע עבירה של פריצה לרכב בכוונה לגנוב, עבירה לפי סעיף 413 סיפא לחוק העונשין, וביצוע עבירה של גניבה מרכב, עבירה לפי סעיף 413ד(א) לחוק העונשין.
2. בעובדות כתב האישום נטען, כי ביום 17.10.15 בשעה 07:30 לערך, הסתובב הנאשם ברחוב מטולה 18 בחולון וניסה "להתעסק" עם רכבים חונים, בכך שניסה לפתוח את דלתותיהם. בהמשך למתואר לעיל, נכנס הנאשם לתוך חניון הבנין ברחוב מטולה 18 בחולון (להלן: "הבנין") פרץ לרכב מסוג טוטה מ.ר. 6101119 (להלן: "הרכב") השייך לקרן וגיא שמשי (להלן: "המתלוננים"), בכך שפתח בדרך שאינו ידועה למאשימה את

הדלתות הקדמיות של הרכב, שהיה נעול, ונכנס לתוך הרכב בכוונה לבצע גניבה או פשע. באותן נסיבות, גנב הנאשם מתוך הרכב נרתיק ובו משקפי שמש וכן כסף מזומן בסך 50 ₪. בנסיבות אלו נתפס הנאשם בכף על ידי השוטר גלבשטיין רון (להלן: "השוטר").

3. הנאשם כפר במיוחס לו בכתב האישום באמצעות סניגורו דאז, ומייצג את עצמו לאחר שנעתרתי לבקשתו לשחרר את הסניגור שמונה מטעם הסנגוריה הציבורית ואת הסנגוריה הציבורית מייצוגו.

4. סקירת ראיות רלבנטיות להכרעה:

א. עדות השוטר:

באמצעות העד אשר בתקופה הרלבנטית לכתב האישום שירת בתחנת איילון כסייר, הוגשדו"ח הפעולה שכתב מיום 17.10.15 (ת/1).

ב-ת/1 נכתב בשדה של פרטי המקרה: "כתובת: חולון, מטולה 18, המודיעה מדווחת על אדם שעובר ברכבים, מנסה לפתוח את הרכבים...". בשדה של פרטי הטיפול באירוע כתב השוטר: "במהלך משמרת בוקר התקבל אירוע על חשוד אשר מנסה לפתוח רכבים ברח' צפת 18...". עוד כתב כי החנה את הניידת ברחוב צפת 22 ובשיחה עם המודיעה קרן שמש (להלן: "המתלוננת") מסרה כי החשוד אשר ראתה אותו מנסה לפתוח מספר רכבים, לובש חולצה ארוכה לבנה שרשום עליה FOX, מכנס טרנינג אפור וכפכפים, ונכנס מתחת לבניין בו היא גרה. השוטר ירד מהניידת, החל ללכת ברגל והבחין בחשוד שלבש את הבגדים עליהם דיווחה המודיעה הולך ברגל, "צמוד לבנין מס' 20". השוטר אשר שהיה בקשר עם המודיעה, ניגש לחשוד, והמודיעה אישרה לו כי זה החשוד. לשאלתו השיב החשוד, כי הוא מטייל ברחוב. העד הודיע לחשוד, שאין מחלוקת כי הינו הנאשם, שהוא מעוכב ובהסכמה ולאחר שהוסברו לנאשם זכויותיו, הנאשם הוציא לבקשת העד את חפציו מכיסיו. מכיס מכנסיו הימני הוציא שטר של 50 ₪ ומפתחות, ומהכיס הימני של הקפוצ'ון שלבש הוציא נרתיק ובתוכו משקפי שמש (להלן: "נרתיק ומשקפי השמש"). לשאלת השוטר ענה הנאשם, שמשקפי השמש שלו והכסף שלו. בעלה של המתלוננת, גיא (להלן: "המתלונן") הגיע בריצה, ולאחר שהשוטר הראה למתלוננים את משקפי השמש, הם זיהו אותם בוודאות כמשקפי השמש של המתלונן. בנוסף הציג למתלונן את הנרתיק, והמתלונן זיהה אותו כשלו. בשלב זה, לאחר שהודיע השוטר לנאשם כי הוא עצור, ניגש השוטר עם המתלוננים לרכבם שחנה בחניון בניין מספר 18 בו הם גרים, ובבדיקת הרכב התברר כי הדלתות הקדמיות של הרכב פתוחות, כשהדלת הקדמית של הנוסע פתוחה ולא טרוקה עד הסוף, והדלתות האחוריות של הרכב היו נעולות. המתלונן אמר לשוטר כי נעל את הרכב עם השלט כאשר חזרו הביתה.

בחקירה נגדיתנשאל על הגעתו לרחוב מטולה 18 בחולון והשיב, כי זיהה את הנאשם ברחוב מטולה לפי תיאור הבגדים שמסרה המודיעה ושהוא לא מצא כלי פריצה, ומניסיונו אפשר לפרוץ גם ללא כלי פריצה.

ב. עדות המתלוננת:

בחקירה ראשית העידה, כי בשבת בבוקר, במועד 17.10.15 בשעה 07:30, ישבה על עדן החלון בדירתה בבניין. בעת ששתתה קפה, ראתה גבר מסתכל לתוך רכב ומנסה לפתוח את הידית, וכן מנסה לפתוח עוד שני רכבים לאחר שהסתכל לצדדים. המתלוננת המשיכה לצפות בו וראתה את הגבר הנ"ל נכנס לאזור החניה מתחת לבניין. המתלוננת התקשרה למשטרה לדווח על מה שראתה, ושוטרים שהגיעו למקום התקשרו אליה, והיא תיארה לשוטרים שהגיעו שהגבר החשוד אשר יצא מהבניין לובש סוויטשרט לבן עם כיתוב של FOX. העדה ראתה את השוטרים עוצרים את החשוד, וראתה את

החשוד מרוקן את כיסיו ומוציא נרתיק של משקפיים, כאשר היא זיהתה שמדובר בנרתיק משקפיים שלה שהיה ברכב, והבינה כי הנאשם פרץ לרכב שלה. היא צעקה לבעלה, הוא רץ למטה והיא אחריו, והם אמרו לשוטרים שזה הנרתיק משקפיים שלהם. אחד השוטרים ניגש איתם לרכב שלהם שחנה בחניון הבניין והם ראו שהדלת ליד הנהג "... לא טרוקה ולא פתוחה לרווחה, היא היתה בצורה שלא סוגרים את הדלת כמו שצריך" (עמוד 19 לפרוטוקול, שורות 24-25) ובעלה אמר שנגנבו 50 ₪ ששם בתא קטן ליד הנהג. הנרתיק ומשקפי השמש הוחזרו לה ומהרכב לקחו טביעות אצבעות.

בחקירה נגדית השיבה, כי לא ראתה את הרכב שלה נפרץ, ככל שידוע לה אין מצלמות בבניין ובבניין ליד. היא לא ראתה סימני פריצה ברכב, ראתה "... שהדלת ליד הנהג לא היתה סגורה עד הסוף, לא היתה טרוקה" (עמוד 20 לפרוטוקול, שורה 18). לפי זיכרונה הם נעלו את הרכב בלילה עם שלט שנעל את כל ארבעת הדלתות, ומעריכה כי לקח למשטרה להגיע לבניין 7-10 דקות מהרגע שהתקשרה למשטרה. עוד השיבה כי ראתה את הנאשם הנאשם מוציא מהכיס נרתיק ומשקפי שמש ולא ראתה שהוציא מהכיס כסף.

ג. עדות המתלונן:

בחקירה ראשיתהעיד, כי למיטב זכרונו ביום שבת 17.10.15, בשעה 07:30 לערך, המתלוננת אמרה לו שיש גבר חשוד שמסתובב ומנסה לפתוח רכבים. הוא אמר לה להתקשר למשטרה, ובאיזשהו שלב היא אמרה לו שראתה את השוטרים עוצרים את הגבר החשוד עם המשקפיים שלהם "או משהו בסגנון" (עמ' 21 לפרוטוקול, ש' 25) הם רצו למטה, והוא זוכר שראה את המשקפיים של המתלוננת אצל הנאשם. בהמשך הלך לבדוק את הרכב וראה שהוא פתוח, וראה שהמשקפיים נעלמו ושחטר שטר של 50 ₪, שתמיד נמצא בתא קטן בצד שמאל מתחת להגה ואמר זאת לשוטרים. עוד השיב, כי אינו זוכר מה היה מצב הרכב, וקרא בהודעתו לפני מתן העדות, כי "... שני כפתורי נעילה של הדלתות שהיו מורמים והדלת שליד הנהג אם אינני טועה היתה קצת פתוחה, לא סימני פריצהאגרסיביים, שבירה או משהו בסגנון" (שם, שורות 33-35).

בחקירה נגדית השיב: "אני זוכר שניתן היה להבין מהמצב של הרכב שמישהו יכל להיכנס כי כפתורי הנעילה של דלתות הרכב היו פתוחים" (עמוד 22 לפרוטוקול, שורות 35-36). לא היה עד לפריצה ואינו יודע אם יש מצלמות אבטחה בבניין או בבניין הסמוך.

ד. ת/3- הודעת הנאשם באזהרה מיום 17.10.15:

ב-ת/3, אשר הוגש באמצעות רס"ב אורי וייסלוביץ (להלן: "החוקר"), שגבה את הודעת הנאשם, השיב הנאשם, כי הוריו גרים ברחוב צפת 4 בחולון ושהוא דר רחוב ומגיע להוריו להחליף בגדים. ביום 17.10.15 בשעה 7:30 צעד צעידת בוקר ברחוב מטולה בחולון והיו עליו 50 ₪ ומפתחות. הוא לבש סוויטשרט לבן עם אפור של FOX, מכנס טרנינג שחור וכפכפים. עוד השיב, כי לא ניסה לפתוח רכבים ברחוב, הוא הבחין בבחור עומד ליד הרכב (להלן: "האחר"), וכאשר הנאשם התקרב לאזור, האחר הבחין בו, קפץ מעל הגדר, והשליך חפץ כלשהו שהסתבר כנרתיק עם משקפי שמש. כשהנאשם התקרב לרכב הוא ראה ש-4 או 3 דלתות של הרכב פתוחות, סגר אותן והמשיך ללכת, "וזה לקח 2 או 3 דקות גג חמש" (שורה 23). הנאשם לא התקשר למשטרה מאחר ואין לו טלפון ולא דפק על דלתות השכנים כי השעה היתה 07:00 ולא חשב על זה. הוא מצא את הקופסה עם משקפיים שהאחר זרק, ואמר לשוטרים שהמשקפיים שלו מאחר ונלחץ. השטר של 50 ש"ח שנתפס הוא שלו. עוד השיב, כי ערב קודם לכן נטל 60 כדורי "קלונקס", ניסה להתאבד והובהל באמבולנס לבית חולים וולפסון ורצו לאשפזו ונשאר לו 50 ₪. הנאשם הכחיש שפרץ לרכב וגנב

מהרכב את המשקפיים וטען שיצא להליכה והשטר של 50 ₪ הוא שלו. הנאשם ביקש מהחוקר שהמשטרה תבדוק את המצלמות, שכן במצלמות יראו שהוא לא פרץ. כשנשאל לתגובתו אם ימצאו ט.א שלו ברכב השיב: "יתכן שתמצא כי סגרתי דלת אחורית וקדמית ובמקום להסתובב כל הסיבוב נכנסתי לרכב וסגרתי את דלתות הצד השני מבפנים" (שורה 61-62). הנאשם הסביר שסגר את דלתות הרכב כדי שלא יפרצו את הרכב או יגנבו אותו ולא התקשר למשטרה כי לא היה לו טלפון ולא רצה להעיר אנשים בשעה 07:00 בבוקר.

ה. עדות הנאשם:

בחקירה ראשית העיד, כי באותה תקופה גר אצל חברים ועל ספסלים ברחוב. ביום 16.10.15 היה בערב בפארק פרס בחולון, הוא סובל מהפרעה "דו קוטבית", באותו ערב לקח 60 כדורי "קלונקס" והיה בערפול חושים, סחרחורת ועל סף אובדן הכרה. אזרחים הזמינו לו אמבולנס שפינה אותו לבית חולים וולפסון. בבית החולים נבדק על ידי פסיכיאטר, שהמליץ על אשפוז בבית חולים אברבנאל אך הוא סירב והוחזר למיון. בשעה 03:00-04:00 התעורר במיון של בית החולים, ויצא מבית החולים ללא מכתב שחרור, ונסע במונית לפארק פרס ומשם לבית הוריו על מנת להוציא כלשוננו: "את הפלג הזה של האינפוזיה וכדי להחליף בגדים" (עמוד 27 לפרוטוקול, שורה 9). לאחר חצי שעה יצא מבית הוריו עם כפכפים קרועים לנשום אויר. הלך ברחוב מטולה, שזה רחוב מקביל לרחוב בו הוריו גרים, לא ניסה לפתוח רכבים, לא פרץ לרכבים, לא היו לו כלי פריצה, ומעולם לא פרץ לרכב או לדירה. היו ברשותו 50 ₪ שנותרו לו מהנסיעה שחזר במונית מבית החולים וולפסון ומפתחות של בית הוריו. בעת שהלך ברחוב מטולה שהינו רחוב שקט, ראה אחר שמסתובב, וכשהגיע לבניין ראה את האחר פותח את הדלת של הרכב, וכשהאחר ראה אותו האחר ברח, השאיר את הרכב פתוח, זרק כמה דברים וקפץ מעל הגדר. אחד הדברים שהאחר זרק היה משקפי שמש, אותם הרים הנאשם מהרצפה, ויכול להיות שזרק דברים נוספים. כשיצא הנאשם מחניון הבניין ראה ניידת משטרה. הוא היה עדיין מסוחרר וסהרורי מכדורי הקלונקס שנטל. השוטר ביקש ממנו לעצור ולהוציא כל מה שיש לו בכיסים. הנאשם הוציא מכיסו את המפתחות, 50 השקלים ומשקפי השמש שהרים מהרצפה ומסר לשוטר. מאחר ונלחץ אמר לשוטר שהמשקפיים שלו. עוד העיד כי מעולם לא פרץ לרכב ולדירה, אינו יודע איך לפרוץ, והמתלונן ראה שהוציא מכיסו 50 ₪ לפני שהתלונן שנגנבו לו 50 ₪ מהרכב.

בחקירה במשטרה הסביר, כי אין לו ידע בפריצה, לא נתפסו עליו מכשירי פריצה, וביקש שיבדקו באזור אם יש כלי פריצה, וכן שיבדקו את המצלמות, אך השוטרים לא עשו זאת. הוא הסביר להם שכמה שעות לפני כן היה בבית חולים, אבל השוטרים התעלמו מדבריו.

בחקירה נגדית השיב, כי לאחר שעזב את בית החולים הלך לפארק פרס ומשם נסע במונית והלך לבית הוריו. היה בבית הוריו שעה-שעתיים, הרגיש חנוק ושצריך אויר, ויצא לטייל ברגל ברחוב מטולה שהוא רחוב שקט. עוד השיב, כי אינו זוכר כל מה שהתרחש באותו היום, זוכר שראה את האחר עומד ליד דלת פתוחה של רכב, לא זוכר באיזה מצב היו דלתות הרכב האחרות. לא יודע אם האחר פתח את הדלת, אולם כשהאחר ראה אותו האחר ברח, נמלט מעל הגדר והשליך קופסה, והוא התכופף להרים את הקופסה, חזר לרכב שהאחר עמד מולו לפני שברח וסגר את הדלת כי לא רצה להשאיר את הרכב פתוח בשבת. הוא טרק את שתי הדלתות הקדמיות, "אני חושב שאת הדלת של הנוסע טרקתי מתוך הרכב. אני חושב אני לא בטוח. הדלת של הנהג היתה פתוחה, הסתכלתי לתוך הרכב אני רואה שהדלת של הנוסע היא פתוחה קצת, נכנסתי לרכב דרך הדלת של הנהג וטרקתי מבפנים הרכב את הדלת של הנוסע, ואחר כך טרקתי את הדלת של הנהג" (עמוד 30 לפרוטוקול, שורות 6-9). קבלת ההחלטות שלו באותו יום לא הייתה רגילה, אולם הוא בוודאות לא פרץ לרכב ולא גנב מתוך הרכב את הכסף ואת הנרתיק ומשקפי השמש, ובמצבו לאחר לילה שהיה מחוסר

הכרה ברובו, לא יכל לבצע מעשה כל כך מתוחכם כמו לפרוץ לרכב נעול, ללא כלי פריצה ועם נעליים קרועות. עוד השיב, שלא החזיר את משקפי השמש לרכב כי לא ידע של מי משקפי השמש ושהם נלקחו מהרכב. כן השיב, כי לא הביא מיוזמתו את משקפי השמש לשוטרים ואמר לשוטרים שהם שייכים לו מאחר ונבהל. בנוסף השיב, כי 50 ₪ הינם שלו ושהמתלון הגיע למקום המעצר וראה שמוציאים לו מהכיס 50 ₪, ורק לאחר מכן טען שנעלמו לו 50 ₪ מהרכב. הנאשם אישר שהוא לבש קפוצ'ון עם כתובית FOX ושהאחר לא לבש חולצה עם כתובית של FOX, וזוכר שברחוב היו עוד אדם או שניים. לא ביקש מהם להתקשר למשטרה כי היו במרחק של כ-100 מטר ממנו, והוא לא התקשר למשטרה לדווח על אותו אחר, מאחר ולא היה לו טלפון.

1. **נ/2- תעודת חדר מיון מהמרכז הרפואי וולפסון מיום 16.10.15:**

מ-נ/2 עולה, כי הנאשם התקבל במיון של בית החולים בשעה 17:22 ושוחרר בשעה 21:55 לאחר שלדבריו בלע 60 כדורי "קלונקס" וניסה להתאבד. לא איבד הכרה והתלונן על חולשה וסחרחורת, נבדק על ידי פסיכיאטר שהמליץ על אשפוז פסיכיאטרי, אולם הנאשם סירב.

2. **נ/3- סיכום בדיקת נאשם שכתבה ד"ר סופיה פורטנוי, פסיכיאטרית:**

ב-נ/3 נכתב, כי הנאשם לא מגלה סימנים פסיכויטיים, הומלץ על אשפוז פסיכיאטרי אך סרב.

5. **האם הוכיחה המאשימה, כי הנאשם ביצע עבירה של פריצה לרכב בכוונה לגנוב, עבירה לפי סעיף 413 סיפא לחוק העונשין, ועבירה של גניבה מרכב, עבירה לפי סעיף 413ד(א) לחוק העונשין?**

א. בתמצית אציין, כי ב"כ המאשימה טען בסיכומיו כי המאשימה הוכיחה מעבר לכל ספק כי הנאשם ביצע את המיוחס לו בכתב האישום. הנאשם טען בסיכומיו, כי יש לזכותו שכן לא פרץ לרכב, לא גנב מהרכב ולא יכול היה לפרוץ רכב שהיה נעול "בנעילה אוטומטית", כשלא נתפסו ברשותו או באזור כלי פריצה. עוד טען, שהציע עוד בחקירתו במשטרה שיבדקו את מצלמות האבטחה בבניין, בבניין ליד הבניין, ברחוב מטולה, וברחוב המקביל שלשם קפץ האחר, על מנת להוכיח את גרסתו וחפותו, אולם המשטרה לא בדקה את מצלמות האבטחה וכן לא בדקה טביעות אצבע ברכב ולא ביצעה בדיקות פורנזיות. כן טען, כי בשל מצבו הנפשי באותו יום, שיקול הדעת שלו היה מוטעה, כשנכנס לרכב במטרה לטרוק את הדלת של הרכב שהיתה פתוחה לאחר שהאחר ברח, ושנכנס לרכב שלא בכוונה להזיק.

ב. **סקירת הוראות חוק רלבנטיות:**

סעיף 413 לחוק העונשין קובע:

"הפורץ רכב או מתפרץ לרכב, דינו - מאסר שלוש שנים; עשה כן בכוונה לבצע גניבה או פשע, דינו - מאסר שבע שנים".

סעיף 413א לחוק העונשין מגדיר "פורץ" ו"מתפרץ":

"פורץ" ו"מתפרץ" - כמשמעותם בסעיף 405, כאשר במקום "בנין" יבוא "רכב".

סעיף 405 לחוק העונשין קובע:

"(א) השובר חלק חיצוני או פנימי של בנין, או פותח - במפתח, במשיכה, בדחיפה, בהרמה או בכל דרך אחרת - דלת, חלון, תריס או כל דבר שנועד לסגור או לכסות פתח בבנין או פתח הנותן מעבר מחלק לחלק בבנין, נקרא פורץ.

(ב) המכניס לבנין חלק מגופו או מן הכלי שהוא משתמש בו, נקרא נכנס.

(ג) הפורץ ונכנס או פורץ ויוצא, נקרא מתפרץ.

(ד) "....

סעיף 413ד(א) לחוק העונשין קובע:

"הגונב דבר מתוך רכב, דינו - מאסר שלוש שנים".

ג. מעדויות המתלוננים שלא נסתרו אני קובעת, כי הוכח שהמתלוננים נעלו בחניון הבנין את דלתות הרכב באמצעות שלט בליל שבת, וכשהגיעו בשבת בבוקר בשעה 07:30 או בסמוך לכך לרכב, הבחינו כי הרכב נפרץ, שכן חלק מדלתות הרכב לא היו נעולות, ודלת אחת היתה פתוחה במקצת. עוד הוכח מעדויות המתלוננים שלא נסתרו, כי נגנב מהרכב נרתיק ובו משקפי שמש, כשמעדות המתלונן שלא נסתרה הוכח, כי בנוסף לנרתיק ולמשקפי השמש נגנב מהרכב שטר של 50 ₪, שהיה מונח בתא קטן ברכב שנמצא בצד שמאל מתחת להגה.

בנסיבות אלו אני קובעת, כי המאשימה הוכיחה כי הרכב נפרץ בין יום 16.10.15 בשעות הערב ליום 17.10.15 בשעה 07:30, וכי נגנבו מתוכו הנרתיק, משקפי שמש ושטר של 50 ₪.

עוד הוכח מעדויות המתלוננים, מדו"ח הפעולה של השוטר (1/ת) ומתמונת הנאשם מיום המעצר (5/ת), כי בעת שהנאשם נעצר על ידי השוטרים בסמוך לבנין בשעה 07:30, לבש קפוצ'ון ועליו כתובית FOX ונעל כפכפים. כן הוכח, כי בעת שנעצר החזיק בכיס הקפוצ'ון שלבש את הנרתיק ומשקפי השמש שנגנבו מהרכב וכן החזיק בכיס מכנסיו שטר של 50 ₪. בנוסף עולה מעדות המתלוננת, שמצאתי ליתן בה אמון, כי הנאשם עורר את חשדה לאחר שהבחינה בו מנסה לפתוח דלתות רכבים וזו הסיבה בגינה הזעיקה משטרה.

מהראיות שהובאו בפני עולה, כי אין בידי המאשימה ראיות ישירות כי הנאשם הוא זה שפרץ לרכב וגנב מהרכב. יובהר, כי הנאשם הודה בעדותו כי נכנס לרכב, אולם לגרסתו דלתות הרכב היו פתוחות והוא נכנס לרכב כדי לסגור את דלתות הרכב, ולפיכך מעדותו לא הוכח כי פרץ לרכב.

ד. **האם הוכיחה המאשימה באמצעות ראיות נסיבתיות, כי הנאשם הוא זה שהתפרץ לרכב וגנב מתוכו נרתיק משקפי השמש ושטר של 50 ₪?**

• בע"פ 2697-14 נסים דוד חדאד נ' מ"י (6.9.2016) סקר בית משפט עליון את ההלכה בדבר הרשעת נאשם על בסיס ראיות נסיבתיות.

"הלכה ידועה היא כי ניתן להרשיע נאשם בהסתמך על ראיות נסיבתיות בלבד. לצורך הרשעה, יש הכרח כי המסקנה המפלילה תהיה המסקנה ההגיונית היחידה העולה ממכלול הראיות הנסיבתיות. זאת, לאחר שבית המשפט בחן את מכלול הראיות ואת הסבריו של הנאשם וגרסתו העובדתית החלופית באספקלריה של ההיגיון, השכל הישר וניסיון החיים. ככל שקיימת גרסה עובדתית חלופית, המועלית על ידי הנאשם או המתגלה מהעובדות אשר הוכחו בפני בית המשפט, ממנה עולה מסקנה אפשרית אחרת מלבד המסקנה המרשיעה, יהיה די בכך לשם זיכוי מהאשמה המיוחסת לו. עם זאת, אין די בכך שתתקיים מסקנה חלופית דחוקה, תיאורטית או מופרכת, היכולה לעלות מחומר הראיות, כדי להקים ספק סביר באשמתו של הנאשם - אלא נדרשת מסקנה חלופית סבירה שיש לה אחיזה בחומר הראיות... בשיטת משפטנו, הדרך המקובלת ליישום העקרונות המתוארים לעיל בעת בחינתם של תיקים פליימיים המבוססים על ראיות נסיבתיות בלבד היא באמצעות "המבחן התלת-שלבי" (לגישה חלופית אשר מסתפקת בבחינה דו-שלבית בלבד, ראו: עניין קריאף, פסקה 1 לפסק דינו של השופט נ' הנדל). בשלב הראשון של המבחן נבחנת כל ראיה נסיבתית בפני עצמה, כדי לקבוע האם ניתן להשתית עליה ממצא עובדתי. שלב זה זהה במהותו לבחינתה של ראיה ישירה על ידי בית המשפט, ובמסגרתו נבחנת עוצמתו, מהימנותו ודיוקו של הראיות, כדי להבטיח שהראיה היא ראית אמת. בשלב השני נבחנת המסכת הראייתית כולה, כדי לקבוע האם היא מובילה למסקנה לכאורית לפיה הנאשם אכן ביצע את המעשים המיוחסים לו, בהסתמך על ניסיון החיים והשכל הישר. המסקנה המפלילה עשויה להתקבל גם מצירופן של מספר ראיות נסיבתיות, אשר כל אחת מהן כשלעצמה אינה מספיקה לצורך הפללה, אולם משקלן המצטבר בהשתלבותן יחדיו הוא משקל ראיתי מפליל ... בפסיקת בית משפט זה הוטעם כי הראיות הנסיבתיות אינן חייבות להוכיח את כל פרטיו העובדתיים של מעשה העבירה, אלא רק להרכיב מסכת עובדתית המוכיחה את חלקיה המהותיים של העבירה... לבסוף, בשלב השלישי נבחנים הסברים חלופיים למערכת הראיות הנסיבתית, אשר עשויים לשלול את המסקנה המפלילה שקמה בשלב השני של הבחינה. על פי רוב, בית המשפט יבחן בשלב זה את התזה המפלילה של התביעה אל מול גרסתו העובדתית החלופית של הנאשם - ויקבע האם מכלול הראיות הנסיבתיות שולל את גרסתו והסבריו של הנאשם, או שיש בהם להקים ספק סביר באשמתו. ודוק, אין די בהסבר תמים לכל ראיה נסיבתית בפני עצמה, שכן בחינת המסקנה המרשיעה נעשית כמכלול, ועל כן נדרש הנאשם להציע גרסה חלופית שלמה המתייחסת למכלול הראיות נגדו (ראו: עניין יחיב, פסקה 39). עם זאת, בית המשפט אינו מוגבל לבחינת גרסתו של הנאשם בלבד, אלא עליו להעלות בעצמו הסברים חלופיים בעלי פוטנציאל מזכה, אפילו אם הם אינם מתיישבים עם טענות ההגנה ... על ההסבר החלופי - בין אם הוצע על ידי הנאשם ובין אם הועלה ביוזמת בית המשפט - להיות מתקבל על הדעת ומבוסס במידה כלשהי על המסכת הראייתית הקיימת, ואין די בהסבר מאולץ, תיאורטי או כזה שאינו מתיישב עם השכל הישר וניסיון החיים ככל שלא קיים הסבר חלופי המתקבל על הדעת, והמסקנה המפלילה נותרת בגדר המסקנה ההגיונית היחידה, ניתן להרשיע את הנאשם בהסתמך על הראיות הנסיבתיות".

בע"פ 480/88 פרץ נ' מדינת ישראל מ"ג(4) 397, 399 [1989] סקר בית משפט את ההלכה לענין הכלל בדבר חזקה התכופה" וכתב:

"הכלל בדבר 'החזקה התכופה' אינו אלא אחת מהחזקות שבעובדה. עלפי ההיגיון וניסיון החיים

ניתן להסיק מהימצאותו של חפץ שנגנב, זמן לא רב לאחר הגניבה, בחזקתו של פלוני על הקשר שבין פלוני לבין מעשה הגניבה. הקשר בין מחזיק הסחורה הגנובה לבין מעשה הגניבה הינו בגדר הנחה בלבד. הנאשם רשאי להביא ראיות שתהיה בהן סתירה של ההנחה העולה מהימצאות הסחורה הגנובה בידיו, או שיהיה בהן כדי להטיל ספק במשתמע מהימצאותה בידיו. בסופו של עניין, על בית המשפט לשקול את הנסיבות כולן, אפילו הסברו של הנאשם לא נמצא מהימן, ובהתחשב בכלל נסיבות המקרה עליו לקבוע, אם יש בחזקה כאמור כדי לבסס מסקנה במידת הוודאות הנדרשת במשפט פלילי להרשעתו של הנאשם" (ראה גם ע"פ 4592/11 אלרחמן נגד מדינת ישראל (5.8.12))

• מעדויות המתלוננים, מדו"ח הפעולה של השוטר (ת/1), מהעובדה שהנאשם החזיק בסמוך לרכב בכיסיו נרתיק ומשקפי שמש שנגנבו מהרכב וכן שטר של 50 ₪, כשמגרסת המתלון שנתתי בה אמון עולה, כי נגנב מהרכב שטר של 50 ₪, ומגרסת הנאשם התמוהה לפיה נכנס לרכב כדי לסגור את דלתות הרכב הפתוחות, אני קובעת כי המאשימה הוכיחה לכאורה כי הנאשם ביצע את המיוחס לו בכתב האישום, בהסתמך על ניסיון החיים והשכל הישר. יחד עם זאת מצאתי מחמת הספק לזכות את הנאשם מביצוע עבירות של פריצה לרכב וגניבה מרכב, וזאת בשל מחדל חקירה חמור שעניינו אי בדיקה מצלמות אבטחה עד כי יש במחדל החמור חשש כי קופחה הגנת הנאשם. עוד בחקירתו במשטרה ביום האירוע (ת/3) ביקש הנאשם, כי המשטרה תבדוק את מצלמות האבטחה בבניין, ברחוב מטולה ובבניין הסמוך לבניין וברחוב המקביל כדי לאמת את גרסתו לפיה אחר עמד ליד הרכב, האחר ברח כשראה את הנאשם, תוך שהשליך נרתיק ובו משקפי שמש, והנאשם נכנס לרכב שדלתותיו היו פתוחות כדי לסגור את דלתות הרכב. כן ביקש הנאשם לבדוק טביעות אצבע. לטעמי, העובדה שהמשטרה לא בדקה אם יש מצלמות אבטחה מהווה מחדל חקירה חמור, עד כי קיים בליבי חשש כי קופחה הגנת הנאשם.

יפים לעניין זה דברי כבוד הש' הנדל בע"פ 8529/11 אטקשייב נ' מ"י (24.5.12):

"השאלה היא ביסודה עניין של צדק. האם נעשה למערער עוול בכך שפעולות המשיבה הגיעו לכדי מחדל שיורד לשורש הגנת הנאשם... אין לומר כי מחדלי חקירה בהכרח יובילו לזיכוי של הנאשם. כך למשל, לא כל הימנעות מחקירה לה טוענת הסניגוריה הינה "מחדל חקירה" ולא כל מחדל חקירה גורם בהכרח ל"נזק ראייתי". לא כל נזק ראייתי ולא כל מחדל בחקירה מובילים לזיכוי. נפקותו של המחדל תלויה בנסיבות המקרה הקונקרטי, ובפרט בשאלה, האם עסקינן במחדל כה חמור, עד כי יש חשש שמא קופחה הגנתו של המערער בעניינו באופן שיתקשה להתמודד עם חומר הראיות המפליל אותו או להוכיח את גרסתו שלו. על פי אמת מידה זו, על בית המשפט להכריע מה משקל יש לתת למחדל, לא רק כשהוא עומד לעצמו, אלא גם בראיית מכלול הראיות".

6. האם ניתן להרשיע את הנאשם בביצוע עבירה של הסגת גבול, עבירה לפי סעיף 447(א)(1) לחוק העונשין ובעבירה של החזקת נכס החשוד כגנוב, עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין?

א. סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982 קובע, כי בית משפט רשאי מיוזמתו להרשיע נאשם על פי העובדות שהוכחו בפניו בעבירה אחרת מזו המופיעה בכתב האישום, וזאת בכפוף לקיומם של שני תנאים מצטברים: האחד, כי אשמתו בה התגלתה מן העובדות שהוכחו בפני בית המשפט, והשני, כי ניתנה לנאשם

הזדמנות סבירה להתגונן.

ב. סקירת הוראות החוק הרלבנטיות:

סעיף 447(א)(1) לחוק העונשין קובע:

"העושה אחת מאלה כדי להפחיד מחזיק בנכס, להעליבו, להקניטו או לעבור עבירה, דינו - מאסר שנתיים:

(1) נכנס לנכס או על פניו;

סעיף 413 לחוק העונשין קובע:

"המחזיק דבר, כסף, נייר ערך או כל נכס אחר שיש עליהם חשד סביר שהם גנובים, ואין בידו להניח את דעתו של בית משפט שרכש את ההחזקה בהם כדין, דינו - מאסר ששה חדשים."

ג. מעדות הנאשם ומעדייות המתלוננים, אני קובעת כי הוכח מעבר לכל ספק כי הנאשם ביצע עבירה של הסגת גבול, שכן הנאשם העיד בבית המשפט שנכנס לרכב שהיה פתוח, כשאין מחלוקת כי המתלוננים לא התירו לנאשם להיכנס לרכב. בנסיבות אלו אני קובעת, כי הוכח מעבר לכל ספק, כי הנאשם נכנס לרכב כדי להקניט את המתלוננים או כדי לעבור עבירה, שכן גרסת הנאשם כי נכנס לרכב כדי לסגור את דלתותיו אינה עומדת במבחני השכל הישר, שכן כדי לסגור דלתות רכב אין צורך להיכנס לרכב, אלא ניתן לעשות זאת מבחוץ. טענת הנאשם בסיכומיו, כי נכנס לרכב ללא שיקולים הגיוניים בשל מצבו הנפשי לא הוכחה ברמה הנדרשת על מנת שתהווה הגנה לנאשם, שכן מחוות דעת שהוגשה בעניינו של הנאשם מטעם הפסיכיאטר המחוזי עולה, כי הנאשם כשיר לעמוד לדין מהותית ודיונית. כן עולה מ-2, כי הנאשם ביום 16.10.15 לא נמצא במצב פסיכומי, ולאחר שסירב להתאשפז בבית חולים פסיכיאטרי שוחרר מבית חולים וולפסון.

ד. עוד מצאתי, כי הוכח ביחס לנרתיק ובו משקפי השמש שנגנבו מהרכב, כי המאשימה הוכיחה שהנאשם החזיק נכס שיש עליו חשד סביר שהוא גנוב, שכן לגרסתו ראה את האחר זורק חפץ, והנאשם הרים את החפץ שהסתבר שהינו נרתיק ובו משקפי שמש, ושם אותם בכיסו כשהוא יודע שאינם שלו. עוד מצאתי, כי ביחס לשטר של 50 ₪ שהנאשם החזיק בכיסו בעת מעצרו לא ניתן לשלול את טענת הנאשם, כי מדובר בשטר של 50 ש"ח שהחזיק כדין, שכן אין מדובר בשטר כסף עם סימנים מיוחדים.

ה. עוד מצאתי, כי ניתנה לנאשם שיוחסו לו בכתב האישום עבירות של פריצה לרכב וגניבה מרכב, הזדמנות סבירה להתגונן.

ו. לפיכך אני קובעת, כי המאשימה הוכיחה מעבר לכל ספק כי הנאשם ביצע עבירות של הסגת גבול, עבירה לפי סעיף 447(א)(1) לחוק העונשין ועבירה של החזקת נכס החשוד כגנוב, עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין.

סוף דבר

על יסוד כל האמור לעיל אני מרשיעה את הנאשם בביצוע עבירות של הסגת גבול, עבירה לפי סעיף 447(א)(1) לחוק העונשין, ובביצוע עבירה של החזקת נכס החשוד כגנוב, עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין, ומזכה את הנאשם מחמת הספק מביצוע עבירה של פריצה לרכב ככוונה לגנוב, עבירה לפי סעיף 413 סיפא לחוק העונשין, ומעבירה של גניבה מרכב, עבירה לפי סעיף 413ד(א) לחוק העונשין.

ניתנה והודעה היום ל' אדר א' תשע"ט, 07/03/2019 במעמד הנוכחים, לאחר שעיקרי תוכנה הוקראו לצדדים.